ОКТЯБРЬ
17
вторник
1939 он
№ 241 (2941)
Сэн 10 мүнгэ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ШУУДУРГАЛТА

Социалистическэ промышленностиин 1939 оной январь—сентябриин торшо соохи хүдэлмэриин итогууд тухай СССР-эй Госпланай мэдээсэлые мүнөөдэр толилобобди. СССР-эй Госпланай арадай ажахын бүридхэлэй Центральна Управлениин мэдээгэй ёhоор, ниитэсоюзна, союзна-республиканска ба промышленно наркомадуудай продукци болбол, үнгэрhэн жэлэй түрүүшын 9 hарада 58 миллиард 768,0 миллион түхэриг байhан аа, энэ жэлэй юhэн hарын торшо соо 67 миллиард 947,6 миллион түхэриг (1926-1927 онуудай сэнгээр) болоно.

Ехэ бололго, саг үргэлжын ургалта хадаа манай индустридэ эбдэрэшэгүй закон болоно. Энэ жэлэй үнгэрhэн гурбан кварталай торшо соо бүхы промышленно наркомадуудай продукци ургаа. Социалистическэ индустри шууд дээшэ гарана. Тэрэ хадаа манай агууехэ эхэ ороной хүсэшадалай гэдэhэ hүүри болоhон, гигантска хүсэн боложо ургаа. Мирнэ ажалай условинуудта энэ хүсэн агууехэ, энэ хүсэн хадаа хароэз социализмын орондо дайсанай добтолохоо hэдэhэн сагта hүртэй ба түйлай ехэ байха.

Социалистическэ промышленность болбол өөрынгөө ургалтада үрдан темпые найдамтайгаар байна. 1938 ондо промышленно продукциин ургалтые урда жэлүүдэйхитэйнь жэшээлхэдэ 11,3 процент, энэ жэлэй түрүүшын квартал соо—14,5 проц., энэ жэлэй түрүүшын хахадта—15,2 проц., энэ жэлэй түрүүшын гурбан квартал соо—15,6 проц., боложо байна.

Госпланаар томилогдоhон тоонууд соо сүлөөтэ социалистическэ ажалай агууехэ творческа хүсэн харуулагдана. Эндэ ажахын социалистическэ системын гигантска алхам үлүүнь харуулагдана.

Энэ жэлэй түрүүшын гурбан кварталай торшо соо СССР-эй социалистическэ индустри болбол хаанта Россидо хэдэн арбаад жэлэй торшо соо хэзээнhээ ехэ продукци гаргаа. Манай орон болбол агрү, хүсэнтүгэс, индустриальна державэ болоо. Коммунизмын хүдэлгаалта тээшэ манай урагшаа алхамые haатуулажа шадаха тиимэ хүсэн дэлхэй дээрэ үгы. Индустриальна ба оборонно хүсэшадалай алдарта кузница—Машинабайгуулгын ба оборонно промышленностиин наркомадуудай онса бүри түргэн ургалта үзэгдэбэ байна. Эдэ наркомадуудай продукци 29,2 проц. ургаа. Манай машинабайгуулхын заводуудаар гаргагдадаг оборудовани болбол советскэ хүдэлмэришэн, тариашан, интеллигенциин мирнэ ажалые зэбсэглэнэ. Мирэй советскэ политикые эбдэхээ хэн hэдэбэ, СССР-эй бодото интересүүдые добтолохоо хэн hэдэнэб, тэрэнээр бүхэндэ хүрэхөөр тооной ворошиловско килограммануудые hэлэн байна.

Машинабайгуулга—стахановска хүдэлөөнэй гайхамшаг шэнэ формануудай эхэ орон. Олон станогууд ба агрегадуудые нэгэ хүнээр обслуживалалга, профессинуудые нэгэдхэлгэ, олон специалистнуудай хэдэн станогууд дээрэхи хүдэлмэри—эдэ бүхы формануудта хадаа иналь эхэ оронойнь тулада үшөө найнлаар, үшөө түргэсэйгөөр, үшөө амжалтатайгаар хүдэлмэри эхэ гэhэн, советскэ патриодуудай пуларашагүй дурадхал харагдана.

Машинанууд ба станогуудые олоор бүтөөн гаргаха! Шэнэ техникые шууд дэгэрүүлхэ! Шэнэ заводуудай үйлэдбэринүүдые түргэн түйлалха! Техникые таhалдаагүйгөөр нарижуулан haйжаруулаха! Түйлапандаа hанаагаа амарахагүй, үшөө бүри урагшаа ябаха гэhэн большевистскэ журамые баримталжа ябаа, советскэ машинабайгуулагшадай хүндэтэ зорилгонууд иимэ байна.

Түлишын промышленностиин, электростанцинуудай ба электропромышленностиин наркомадуудай продукци бага бэшэ ургалта үгөө. Советскэ горнягууд ба энергетикүүдэй арми болбол урган байна. Нефти, торф, электроэнерги шулуу нүүрhээр оронойнь хангамжа hайжаршье, СССР-эй hалбаран байгаа ажахын эрэлтэнүүд үшөө хурдаар ургана. Донбасс, Баку, Кузбасс, Грозный ба Подмосковно бассейнын горнягууд болбол арадай ажахын эрэлтэнүүдэй энэ ургалтые шулуу hүүрhэ ба нефти малталгын шэнэ дээшэлэлээр угтаха байhандань ашаг hэжэг үгы байна. Килограмм түлишэ бүхэниие, киловатт-час энерги бүхэниие экономноор, бодолтойгоор, бүри эффективнээр гаргашалха—энэ хадаа бүхы предприятинуудта эбдэрэшэгүй закон болохо ёhотой. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй жэшээлхэдэ, өөрынгөө продукциие үргэhэн, хара металлурги болбол саашадаа хүгжэхэ баргадашагүй ехэ резервтэй байна. Эрхим стахановцануудай опыдые шууд дэгэрүүлхэ, хара металлургиин гүрын тылые—тэрээнэй руднэй базые урагшань татаха, ажалбүтөөсэтэй процессүүдые шууд механизировалха—шэрэм ба булад хайлуулгын, прокат үйлэдбэриин саашанхи дээшэлэ эй условинууд иимэ байна. Хүндэ индустриин, илангаяа үнгын металлургиин ба химическэ промышленностиин бусад hалбаринуудай предприятинуудай продукцинууд үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ бүри ехэ. Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэд тон харюусалгатай үедөө оробо, тэдэнэй урда үбэлэй үедэ илангаяа ехэ зорилгонууд табигдана.

Үргэн хэрэглэлэй зүйлнуудые үйлэдбэрилэдэг, Арадай Комисариадууд хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ ороходоо, продукциин бага бэшэ ургалта үгөө: текстильна промышленностиин Арадай Комиссариат—10,4 проц., хүнгэн промышленностиин Арадай Комиссариат—8,7 проц., эдеэ хоолой промышленностиин Арадай Комиссариат—11,9 проц., мяха ба hүнэй промышленностиин Арадай Комиссариат—16,0 проц. загаhанай промышленностиин Арадай Комиссариат—13,2 проц., Эдэ амжалтанууд хадаа саашанхи дээшэллэй стимул болохо ёhотой.

Колхозно ба совхозно полинуудай шэнэ ургасые болбосоруулалга эдэ hалбаринуудай урда багабэшын зорилгонуудые табина. Үнэтэ бэро бодолые гамтайгаар гаргашалаха, hэлэгшэдые хэрэглэлгые саг үргэлжэ үргэдхэхэ, шэнэ янзын боро бодолнүүдые бии болгохо, продукциин бракtай эсэшэгүй тэмэсэл ябуулаха, ажалай бүтөөсые дээшэлүүлхэ стахановска методүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ—энэ хадаа шэнэ илалтануудые түйлаха зам гээшэ.

Нютагай промышленностиин дээшэ элэй тоонууд баярламаар. ВКП(б)-эйн XVIII сьезд болбол социалистическэ экономикын саашанхи бадаралтада, ажалша массын урган байгаа эрэлтэнүүдые хангалтада тусгаар шухала үүргэ дүүргэхэ ёhотой, нютагай промышленностиие бүхы хэмжээгээрэнь хүгжүүлхэ ябадалда уряалhан байна. Нютагай промышленностиин урда нээгдэhэн переспективүүд үнэхөөрөө ехэ.

Госпланаар толилогдоhон тоонууд болбол социалистическэ индустриин шэнэ илалтануудта уряалана. Энэ жэлэй—Гурбадахи Сталинска Табанжэлэй хоёрдохи жэлэй hүүл болтор хоёр hара хахад үлдөө. Энэ болзорой торшо соо багабэшын зорилгонууд шиидхэгдэхэ ёhотой байна. Агууехэ сүлөөлэлгын зорилгые дүүргэжэ ябаа Улаан Армида үнэн сэхэ ба габьяата ажалаараа туhалаха гэhэн советскэ правительствын толгой нүхэр Молотовай уряалда олон алдарта хэрэгүүдые үгөө. Социалистическэ ажалай шэнэ илалтанууд тухай мэдээнүүд үдэр бүри абгана. Олонстангтоной амжалтанууд олон болоно, профессиие нэгэдхэхын түлөө хүдэлөөн үргэдэнэ, хэдэн олон эхэнэрнүүд үйлэдбэридэ ороно.

Октябриин урда тээхи соревнованиин галнууд улам бүри ялагараар гэрэлтэнэ. Машинабайгуулагшад, металлургинууд, түмэрзамайхид, горнягууд, промышленностиин бүхы hалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд, колхознигууд болбол агууехэ ойе үйлэдбэриин шэнэ бэлэгүүдээр угтана. Соревнованиин гайхамшаг шадал хадаа хүсэнүүдые ехэдхэнэ, ажалые хүнгэдхэнэ, тэрээнэй эмхидхэл ба бүтөөсые дээшэлүүлнэ.

Социалистическэ промышленностиин шэнэнүүд илалтанууд тээшэ урагшаа!

1939 оной—Гурбадахи Сталинска Табанжэлэй хоёрдохи жэлэй планиие дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө!

(«Правдын» түрүү бэшэг)

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Түлишын промышленностиин Арадай Комиссариадые хубааха тухай

СССР-эй түлишын промышленностиин Арадай Комиссариадые хоёр, арадай комиссариадууд болгон хубааха:

1. СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин Арадай Комиссариат, тэрэнэй составта:

а) нүүрhэнэй промышленностиин предприятинууд,
б) сланцева промышленностиин предприятинууд,
в) нүүрhые газар доро газификацилга,
г) нүүрhэнэй машинабайгуулгын заводуудые—оруулха.

2. СССР-эй нефтяной промышленностиин Арадай Комиссариат, тэрэнэй составта:

а) нефть гаргадаг промышленностиин предприятинууд,
б) нефть болбосоруулдаг промышленностиин предприятинууд,
в) искусственнэ шэнгэн түлишын предприятинууд,
г) нефтяной машинабайгуулгын заводуудые—оруулха.

3. Наркомадай торфяной промышленностиин (главторф) предприятинуудые, союзна республикануудай түлишын промышленностиин наркомадуудта үгэхэ.

4. Автогеннэ промышленностиин (Бүхэсоюзна автогеннэ трест) предприятинуудые СССР-эй хүндэ машинабайгуулгын Арадай Комиссариадта үгэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль,
1939 оной октябриин 12.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

СССР-эй нефтяной промышленностиин Арадай Комиссараар нүхэр Л. М. Кагановичые томилхо тухай

Нүхэр Лазарь Моисеевич Кагановичые, СССР-эй нефтяной промышленностиин Арадай Комиссараар томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль,
1939 оной октябриин 12.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин Арадай Комиссараар нүх. В. В. Вахрушевые томилхо тухай

Нүхэр Василий Васильевич Вахрушевые, СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин Арадай Комиссараар томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль,
1939 оной октябриин 12.

Венгерскэ дипломатическа мисси ерэбэ

Энэ оной октябриин 13- да, венгерскэ дипломатическа мисси, онсо посланик ба бүрин эрхэтэ министр господин де Криштоффи толгойтойгоор Москвада ерэбэ.

Киевскэ вокзал дээрэ, господин де Криштоффи болбол НКИД-эй протокольно таhагые эрхилэгшэ нүх. М.Н. Барковаар угтагдаhан байна.

(ТАСС).

Ригадэ СССР-эй военнэ делегаци ерэбэ

Рига, октябриин 13. (ТАСС). Мүнөөдэр, СССР-эй военнэ делегациин Члэнгүүд, хоёрдохи рангын Флодой флагман Исаков ба нэгэдэхи рангын капитан Алафузов толгойтойгоор, Латвийска армиие командовалагша генерал Беркис, Латвийска армиин генеральна штабай начальник Мозенштейн ба Латвиин уhан-сэрэгэй флодые командовалагша адмирал Спаде гэгшэдтэй уулзаба.

СССР-эй ГОСПЛАНАЙ МЭДЭЭСЭЛ

СССР-эй Госпланай, Арадай-ажахын бүридхэлэй Центральна Управлениин мэдээнэй ёhоор, 1939 оной январь—сентябрьта промышленнэ наркомадуудай продукцинуудань 1938 оной январь—сентябрьтай сасуулбал доро дурсагдаhан хэмжээнүүдээр ургаба.

(Миллион түхэригүүдээр; 1926-27 онуудай сэнгүүдээр)

	1938 оной январь—сентябрь	1939 оной январь—сентябрь	1939 оной январь—сентябрие, 1938 оной январь—сентябрьтай сасуулhан, процентээр
Ниитэсоюзна, Союзна-республиканска промышленнэ наркомадуудай ба союзна республикануудай наркомместпромуудай продукцинууд . .	58768,0	67947,6	115,6
Тэрэнэй тоодо:			
СССР-эй машинабайгуулгын ба оборонно промышленностиин наркомадууд (НКТМ, НКОМ, НКСМ, НХАП, НКВ, НКБ, НКСП) . . .	15915,1	20554,4	129,2
СССР-эй түлишын промышленностиин Арадай Комиссар	3748,9	4001,4	106,7
СССР-эй электростанциин ба электропромышленностиин Арадай Комиссариат	2787,5	3058,3	109,7
СССР-эй хара металлургиин Арадай Комиссариат	3964,2	4105,5	103,6
СССР-эй цветной металлургиин Арадай Комиссариат	1042,0	1188,7	114,1
СССР-эй Химическэ промышленностиин Арадай Комиссариат	2830,3	3301,4	116,6
СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Арадай Комиссариат	1140,1	1226,8	107,6
СССР-эй ой модоной промышленностиин Арадай Комиссариат . . .	2161,1	2267,1	104,9
СССР-эй текстильнэ промышленностиин Арадай Комиссариат	6510,4	7189,2	110,4
СССР-эй хүнгэн промышленностиин Арадай Комиссариат	5193,1	5643,8	108,7
СССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Арадай Комиссариат	7053,6	7889,9	111,9
СССР-эй мяханай ба hүнэй промышленностиин Арадай Комиссариат . .	2572,2	2983,6	116,0
СССР-эй загаhанай промышленностиин Арадай Комиссариат	647,6	733,0	113,2
СССР-эй бэлэдхэлгэнүүдэй Арадай Комиссариат	1421,5	1745,9	122,8
РСФСР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат . .	1146,1	1329,4	116,0
УССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат . . .	442,8	509,3	115,0
БССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат . . .	90,6	106,2	117,2
Азербайджанска ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат	16,7	19,5	116,2
Грузинска ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат	36,2	40,9	112,9
Армянска ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат (8 hарын торшо соохи мэдээгээр)	5,1	6,0	118,1
Узбекскэ ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат	19,4	20,1	103,7
Туркменскэ ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат	7,1	8,6	121,3
Таджикска ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат	2,0	2,3	117,8
Казахска ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат	13,0	14,5	111,6
Киргизскэ ССР-эй нютагдахи промышленностиин Арадай Комиссариат	1,4	1,8	131,5

1939 оной январь—сентябрьта, бүхы промышленнэ наркомадууд бултаараа, 1938 оной январь—сентябрьтай сасуулбал, промышленнэ продукци гаргалгые ехэдхэhэн байна.

СССР-эй СНК-гэй ДЭРГЭДЭХИ ГҮРЭНЭЙ ПЛАНОВО КОМИССИ.

Октябриин 10-да Улан-Удын интеллигенциин суглаан болобо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заседаниин заал соо. (Пестеревэй фото)

БМАССР-эй колхозуудта шубуунажалые хүгжөөхэ тухай

ВКП(б)-эйн Бурят-Монгол Обкомой Бюрогой тогтоол

ВКП(б)-эйн Обком болбол БМАССР-эй колхозуудта байгаа шубуунажалай колхозно-товарна 26 фермануудай хадаа шубуунажалай продуктнуудта ажалшадай эрэлтые хангаhангүй ба колхозно ажахынуудай доходые дээшэлүүлнэгүй гэжэ тэмдэглэнэ.

Газартаряалангай органууд (Наркомзем, АЗО), мүн тэрэшэлэн зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа шубуунажалые, илангаяа эгээл ашагтай ба доходтой ферманүүдэй нэгэн, уhанай шубуунуудай (нугаhанууд, галуунууд) фермые хэрэгсэнэгүй. Шубуунажалай хүгжөөлгые хэрэгсэхэгүй дээрэhээнь, мүнөө хүртэр ферманүүдтэ бодото журам байгуулагдаагүй. Шубуунажалай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалаа hайнаар эмхидхэгдээгүй, эдэ ферманүүдтэ дальбарайнуудай олонхи хубинь (Улан-Удын районой, МОПР-эй ба XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, Кабанскын районой, Лазогой нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта) хосороно, рынок дээрэ шубуунууд ба үндэгэнүүд хомор байна.

Хүдөө ажахын элдэб продуктнуудта ажалшадай эрэлтые хангахын зорилгоор ба тэрэшэлэн колхозно ажахынуудай доходые дээшэлүүлхын интересээр, ВКП(б)-эйн Обкомой Бюрогой тогтоохонь хадаа:

1. Республика доторхи мүрэнүүд, гол уhанууд, нуурнууд, барилгын материалнууд ба колхозуудай ороонхо продуктнуудай үлдэгдэ г. м. бүхы аргабайдалнуудые хэрэглэжэ, БМАССР-эй колхозуудта шубуунажалай ферманүүдые эмхидхэлгын хүдэлмэринүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

2. Энэ жэлдэ шубуунажалай, илангаяа уhанай шубуунуудай (нугаhанууд, галуунууд) ферманүүдые эмхидхэхэ тухай асуудалаар колхозуудай парторгнүүдай ба хүдөөгэй нютагуудахи партиина организацинуудай секретарьнуудай совещание, колхозуудай түрүүлэгшэнүүдэй хабадалсалгатайгаар энэ оной октябриин 25 болтор үнгэргэхэ гэжэ, партиин аймагай комитедүүдтэ даалгаха.

3. Колхознигуудhаа тахяанууд, галуунууд, нугаhанууд, индейкануудые худалдан абажа, шубуунажалай ферманүүдэй бүридхэлгые мэнэ гэhээр эхилхыень колхозуудай правленинүүдтэ дурадхаха.

4. Шэнэ ферманүүдые эмхидхэхэдэ ба мүн тэдэнэй бүридхэлгэдэшье колхозуудта алиболхо туhаламжа үзүүлхыень АЗО-нуудые даагшадта дурадхаха.

5. Шубуунажалай ферманүүдэй олонхи хүдэлмэрилэгшэд хадаа тусгаар бэлэдхэлгүй байhыень хараада абажа, мүн тэрэшэлэн шубуунажалай ферманүүдэй олошороhон дээрэhээ, колхозно шубуунажаллагшадые бэлэдхэлгын курснуудые эмхидхэхыень Наркомземдэ даалгаха.

Курснуудай контингент, программа ба хүдэлмэриин болзорые 5 колхозной торшо соо баталхыень нүхэр Ковригинине (Наркомзем) ба нүхэр Барабановые (ВКП(б)-эйн Обкомой хүдөө ажахын таhаг) уялгаха.

в) Колхозно шубуунажалай шанарые дээшэлүүлхын зорилгоор, 1940 оной хабар, шубуунажалай ойрын совхозуудhаа «Леггорн» тахяануудай 10 мянган үндэгэнүүдые, уhанай шубуунуудай 15 мянган үндэгэнүүдые ба индейкануудай 5 мянган үндэгэнүүдые асархые шухалада тоолохо.

Тэрээнтэй нэгэн хамта 1940 ондо колхозуудта байгаа шубуунажалай ферманүүдтэ томо үүлтэрэй галуунуудые, нугаhануудые, индейкануудые зөөжэ асараха тушаа захилта хэхыень нүхэр Ковригинда даалгаха.

7. 1940 оной эхинда Кабанскын аймагта инкубаториин шэнэ барилга хангахыень нүхэр Ивановто (Совнарком) ба Ковригинда (Наркомзем) даалгаха.

8. Октябрь—ноябрь hарануудай торшо соо, колхозуудта шубуунажалай ферманүүдэй байдал ба хүдэлмэри тушаа, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй докладуудые аймагуудай гүйсэдкомуудай заседаниинууд дээрэ дуулахыень ВКП(б)-эйн секретарьнуудые уялгаха.

9. Шубуунажалые эрхилхэдэ үндэhэ hууритай колхозуудые энэ хэрэгтэ танилсуулхын тула, шубуунажалые зүбөөр эмхидхэлгые ба эрхилэлгын асуудалнууд тушаа специалистнуудай материалнуудые хэблэлдэ толилолгые эмхидхэхыень нүхэр Креславский ба Ковригинда даалгаха.

ВКП(б)-эйн ОБКОМОЙ СЕКРЕТАРЬ С. ИГНАТЬЕВ.

Северна-Осетинскэ АССР-эй Зарамаг нютагта 100 киловатт хүсэтэй колхозно электростанци байгуулагдаа. Энээгээр 4 колхозууд хангагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электростанци. (Фото-клише)

Отлично hуралсал, олон специальностиин түлөө!

Социалистическэ эпохын сэнгэлиг хүхюүн советскэ багашууд-пионернүүд болбол сталинска анхаралаар хүреэлэгдэнхэй. Зол жаргалта советскэ эдиршүүдэй алибүхы шадабаринь, талантнь эдир наhанhаа эхилжэ, үргэнөөр hалбаран хүгжэнэ. Манай агууехэ советскэ ороной городуудта, пионернүүдэй гоё hайхан парканууд, садууд, байшангууд, ба дворецүүд олон.

Социалистическэ Бурят-Монголой столица—Улан-Удэ городто пионернүүд, hурагшадай дуралдаг, гоё hайхан байшан эмхидхэгдэhэн байгаа. Тэрэ гэhээр, гурбан жэл болоо. Городой пионернүүдэй байшан болбол дүрбэн жэлэй торшо соо, багашууд-пионернүүдэй дунда багабэшэ хүдэлмэри ябуулба.

Жэшээлхэдэ, Ваня Данилов, Володя Краснов гэгшэд элдэб классическа дуунуудые балалайка дээрэ, өөhэдөө наададаг болоо. Арбан хоёр наhатай, пионер Анатолий Капустин, анхан ямаршье музыкые мэдэхэгүй байhан аад, мүнөө Улан-Удын пионернүүдэй дунда, эрхим домбрист гэгдэhэн байна. Мүн эдир художнигууд Алеша Нетерин, Вова Чирков, Виктор Какарев ба бусад болбол элдэб hайхан гоё зурагуудые ураноор зурана, эдэнээ эдир художнигуудай конкурсда эльгээхэнь.

Гадна, эндэ оборонно хүдэлмэри hайнаар табигданхай. Пионернүүдэй дунда нилээд олон кружогууд эмхидхэгдээ. Оборонно-химическэ кружогтонь 144 пионернүүд—активистнууд хабаадалсадаг. Эдэнэр бултадаа оборонно значкистнууд, эдир эрхим буудагшад боложо гараха юм. Баhа эндэ, элдэб маркын буунуудые, пулемедуудые үзэдэг, энээндэ пионернүүд тон ехэ дуралдаг. «Улаан-Армида ошоходоо заабол пулеметчигууд болохобди» гэжэ, оборонно кружогые хүтэлбэрилэгшэ нүх. Хисамендэ омогоор хөөрэнэ.

Энэ оной сентябриин 18-да, Улан-Удын ба Минскын пионернүүд—буудагшадай хоорондо соревновани болоhон байна. Энэ соревнованида Улан-Удын пионернүүдhээ табанинь мэргэн буудагшад болоо. Нүхэд Оля Карпукова, Иннокентий Соскин гэгшэд түрүү hууринуудые эзэлээ.

Мүнөө, Улан-Удэ городой пионернүүд—мэргэн буудагшад болбол пионернүүдэй байшангай эмхидхэгдэhээр гурбан жэл болhоной ойдо зорюулжа, буудалгын соревнованида Хабаровска, Владивосток, Красноярск городуудай пионернүүдые урихые бэлэдхэжэ байна. Тус соревнованида түрүү hуури эзэлхын түлөө тэмэсэл ябажа байна.

Энэ байшангай хүдэлмэринь гансал дээрэ дурсагдаhан кружогуудай хүдэлмэреэр хизаарлагдаха бэшэ, харин ондо ондоо янзын, арбан табан кружогууд хүдэлмэрилдэг юм. Жэшээлхэдэ, драматическа кружогонь агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин XXII жэлэй ойдо, „Пионерэй застав" гэжэ ехэ hонин пьесые табихаар бэлэдхэжэ байна.

Фотографическа кружогонь, ноябриин 7-до гоё hайхан фото выставка нээхэнь. Эдэ бүхы хадаа Улан-Удэ городой пионернүүдэй, өөhэдэйнь үүсхэhэн үнэтэ хэрэгүүд ба гайхамшаг эхилэлгэнүүд мүн.

hургуулинууд бүхэндэ хэдэн олон кружогуудые эмхидхэхэ условинууд бүрин бии. Мүнөөшье, хэдэн зуугаад, мянгаад кружогууд хүдэлмэрилэжэ байна. Гэбэшье, манай хүдэлмэринүүдтэ дутуу дунданууд үшөөл олон.

hургуулинууддахи кружогуудай хүдэлмэриие эрид hайжаруулхын тула бүхы пионернүүд, комсомольцууд ба hургагшадай хүсэлэлгэ гаргахань шухала.

Дамбиев.

Эстонидо советскэ морягууд ерэбэ

Таллин, октябриин 13. (ТАСС). Эсминцевүүдэй советскэ отрядай командовани болбол эстонско далайн хүсэнүүдые командовалагшада, таллинска гарнизоной начальнигта, штабай начальнигай нэгэдэгээр туhалагшада ба таллинска городской толгойдо визитэнүүдые үгэhэн байна.

Офицерскэ клубтэ, советскэ далайн командирнуудай хүндэлэлдэ завтрак үгтэбэ. „Минск" гэжэ Миноносец дээрэ, Эстониин далайн Флодой офицернүүдтэ харюута завтрак үгэhэн байгаа. Завтракада, Эстониин далайн флодые командовалагша ба эстонско далайн флодой штабай начальник ерэлсэбэ.

Латви

(СПРАВКА)

Харилсантуhалалсаха тухай советскэ-латвийска пакт болбол 19 жэл урда тээ эдэ оронуудай хоорондо байгуулагдаhан ханибарисаата харилсан хандалгые логическоор дүүргэнэ. 1920 ондо баталагдаhан, СССР Латвиин хоорондохи договор болбол ханибарисаагай бэхи база табиhан байна.

1932 ондо СССР ба Латви болбол добтолохогүйн тухай договорые баталаа hэн, энэ хадаа 1934 ондо 10 жэлээр хойшолуулагдаhан байгаа. Энэ договорые баталхатаяа хамта, эдэ оронууд хоорондо конфликтын магад гараа hаань, энээниие мирнээр шиидхэхые хараалаhан зүбшөөлэй конвенци баталагдаа hэн.

Мүнөө, Советскэ Союз хадаа өөрынгөө хилэ ба прибалтийска гүрэнүүдые хамгаалха гэhэн хурса зорилготой болоhон дээрэhээ. Латвийска республикатай бэе бэедээ харилсан туhалалсаха тухай пакт баталаба.

Латви болбол дэлхэйн дайнай hүүлээр, бии болоhон гүрэнүүдэй тоодо оролсоно. Тэрэнэй состав соонь: Курляндска губерниин ехэнхи хуби ба Россиин Лифляндска ба Витебска губернинүүдэй зарим районууд ороhон байна.

Латвиин хилэнүүдэнь: зүүнтээнь—СССР, хойнонь — Эстони, Баруун-урдань Литватай хилэлэнэ. Тэрэниие, баруун талаhаань Балтийска далай ба хойто талаhаань стратегическа удхашанартай Рижска заливай уhанууд хилэлэнэ.

Латви болбол 65791 квадратна километр газартай ба 1938 ондо январь 1-эй мэдээнэй ёhоор, 1971 мянган арадзонтой байна. Национальна составаараа арадзонинь иимээр хубаагдана: 73,5 проц. Латыш, 12,5 проц.—ородууд, 5 проц. шахуунь еврейнүүд ба 9 проц. шахуунь бусад национальностьтан.

Латви болбол ехэнхидээ аграрна гүрэн мүн. 1937 ондо 2167,1 мянган гектар гү, али бүхы газарайнь 32,9 проц. хахалагдадаг байгаа. Сабшалангай ба бэлшээриин газарань: 1650100 га гү али бүхы газарайнь 25,1 процент болоно. Газарайнь дүрбэнэй нэгэнhээ үлүүнь ой модоор хушагданхай.

Латвиин хүдөө ажалда малажал гол hуури эзэлдэг. Малажалай продуктнууд: мяхан, тоhон, араhан экспортын шухала зүйлнүүд мүн. Гансахан 1936 ондо Латвиhаа 25,3 миллион латай (мүнгэн) тоhон гараhан байна.

Оймодоной ажал хадаа ороной экономикодо тон ехэ удхашанартай юм. Модоной эд, фонера ба саарhан, бүхы гадаада худалдаанай гурбанай нэгэ хубиие эзэлэнэ.

Империалистическэ дайнай урда тээ, Латвиин мүнөөнэй районууд, Россиин эгээл промышленно центрнүүдэй нэгэнинь байгаа. Тэрэнэй промышленность болбол гол түлэб ондоо тээhээ асарагдаhан сырье дээрэ хүдэлмэрилдэг ба ородой рыногуудтай нягта барисаатай байгаа. Россиин центрые Балтийска далайн портнуудтай холбодог транзитна замууд Латвиин газар дээгүүр гарадаг hэн.

Дайнай урда тээ, Ригын районуудта, олон тоото томонууд металлургиин, судна-байгуулгын ба машино-байгуулалтын предприятинууд байгуулагдаhан.

Мүнөө Ригэдэ машина-байгуулалтын 4 заводууд, судно байгуулалтын верфь, эдеэ хоолой, химическэ, модоболбосоруулгын ба олон текстильнэ предприятинууд бии. Латвийска промышленнэ пролетариадай гурбанай хоёр хубинь ба Латвиин бүхы арадзоной зургаанай нэгэ хубинь Ригэдэ ажа hуудаг. 385 мянган зон тус городто hуудаг байна. Рига болбол Латвиин уhан сэрэгэй флодой база мүн.

Ирбенскэ проливаар далайтай холбогдоhон Рижскэ заливаар Балтийска далайhаа Ригэ ошохо харгы бии. Рижскэ портдо тон ехэнүүд корабльнууд хадаа орохо аргатай. Дэлхэйн дайнай үедэ Ирбен болбол ородой Балтийска флодой бронепосценуудай база байhан юм.

Царель гэжэ хабсагайн шадарта хүндэ артиллериин батарейнүүд, миннэ хаалтануудай байгуулагданхай байhан ушарhаань ородой флод хадаа дайсанай хүсые бэедээ хүргэнгүй Рижскэ заливай газаа тээ нэлээд үни байлгаhан байгаа.

Лиепая (Либава) город хадаа Ригын удаадахи хоёрдохи город болоно.

Лиепайн сэрэгэй ба худалдаанай порт хадаа Балтийска далайн эгээл урда таладань байhан дээрэhээ, ехээр мүлиhэтэдэггүй байна. Тиимэhээ Лиепай городой порт хадаа эрье шадараа хама гаалдаг ба Финскэ заливта дайсадай уhан сэрэгэй хүсэнэй орохо ябадалые hаатуулдаг. Энэ эрье шадардахи уhанай гүйхэн дээрэhээ, элдэб подводно лодкануудай добтолгоhоо аюулгүй байна.

Лиепая болбол Латвиие СССР-тэй, Эстонитай ба Литватай түмэр замаар холбодог центр мүн.

Лиепая болбол промышленнэ талаараа Ригын удаадахи Латвиин хоёрдохи центр болоно. Тэндэ 57 мянган арадзон hуудаг.

Лиепай городто военнэ портын барилгые 1890 ондо Росси эхилэhэн байгаа. Портые сэрэгэй зэмсэгээр хангалгада 45 миллион түхэриг мүнгэ гаргашалагдаа hэн. Зүгөөр энэ порт хадаа hүүлээрэнь, Балтийска флодто миноносуудай юрэ лэ пункт болоо. Түрүүшын империалистическэ дайнай эхеэр, эндэ тон олон портын байгуулалтанууд үгы хэгдэhэн байгаа.

Вентспилс (Виндава) город хадаа Лиепая городhоо хойшоо 75 километр газарта байдаг ба Латвиин худалдаанай ехэ порт болоно. Вентспилс порт үбэлдөө хүрдэггүй. Порт болбол Венита мүрэнэй адагта байдаг ба ехэнүүд судналуудые ябахаар гүнзэгы уhатай байна.

СССР ба Латвиин хоорондохи харилсантуhалалсаха тухай пактын гурбадахи статья болбол, Лиепая (Либава), ба Вентспилс (Виндаба) городуудта, уhан сэрэгэй флодой базые ба нэгэ хэдэн аэродром байгуулаха эрхые СССР тэ ологоно.

Ирбенскын проливые хамгаалхын тула Вентспилс ба Пиггратс хоёрой хоорондо Латвийскэ эрье шадарта, береговой артиллериин база бариха эрхэ Советскэ Союзда олгогдоhон байна.

Советскэ-латвийска харилсантуhалалсаха пакт болбол Балтийска Далайн бүхы эрье шадарта СССР-эй стратегическэ байдалы үндэhөөрэнь хубилгажа мирэй хэрэгтэ бодото вклад болоно.

1940 оной Выставкэдэ хабаадаха хүндэтэ эрхын түлөө

«1935 ондо болоhон, колхознигууд-ударнигуудай Бүхэсоюзна съездээр эмхидхэлгынь үүсхэгдэhэн, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставка хадаа хамагай түрүүн колхозуудай выставка, колхозно илалтануудай выставка мүн, энээн соо, бидэнэр болбол коммунизмын туг доро, Ленин-Сталинай агууехэ партиин туг доро, хүдэлмэришэн ба таряашанай союзай бүгэдые иладаг агууехэ хүсые харанабди»—гэжэ энэ оной августын 1-дэ, выставкые нээлгэн дээрэ советскэ правительствын толгой нүхэр В. М. Молотов хэлээ hэн. Тус выставка болбол социалистическэ хүдөө ажахын гайхамшаг илалтануудые, тэрэнэй бүхы hалбаринуудай эрхим жэшээнүүдые достойноор харуулха, молор уужам Советскэ Союзай республика, хизаар ба область бүхэнэй хүдөө ажахын баялигуудые хүсэдөөр демонстрацилха гэhэн зорилготой. Хүдөө ажахын гайхамшаг илалтануудые уламбүри үсхэхын түлөө, колхозууд ба колхознигуудай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ методые үргэн далайстайгаар дэлгэрүүлгэ, Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй угаaехэнүүд зорилгонуудые бэелүүлгэдэ колхозно ба совхозно массые мобилизовалгада выставка хадаа гайхамшаг ехэ удхашанартай байна.

Тус выставка дээрэ харуулагдаhан, «Дальна Восток» павильондо манай Бурят-Монгол АССР-эй залай шэмэлгэнь правительственнэ комиссяар «отлично» сэгнэлтэ абаhан юм.

1937 ба 1938 онуудай хүдэлмэриин результадаар, Бурят-Монгол АССР-hээ 830 кандидадууд, тэрэнэй тоодо тарян ажалтай 80 колхозууд, малажалай 65 ферманүүд, 3 МТС-үүд ба хүдөө ажахын 670 түрүүхүнүүд—стахановцууд выставкэдэ хабаадагшадаар баталагдаhан байна.

Селенгын аймагай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз болбол 2 жэлэй торшо соо гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 14,52 центнер орооhото культурануудай ургаса хуряаhан, нэгэ жэлдэ фуражна үнеэн бүриhөө 1697 литр hү hааhан, КТФ-дээ 100 толгой гүүд бүриhөө 83,7 толгой унагадые ба ОТФ-дээ 100 толгой эхэ хонид бүриhөө 107 толгой хуригадые харууhалжа абаhан байна. Мүнөө, тус колхоз болбол тарягаа эрхимээр хуряажа абаба. Малажалай план: моридоор—110,2 проц., хонидоор—118,8 проц. ба гахайнуудай талаар—185,5 проц. дүүргэгдээ. Нэгэ фуражна үнеэн бүриhөө дунда жэшээгээр 1140 литр hү hаагдаба, тугалнуудайнь шэгнүүр сутка бүридэ 831 граммаар нэмэнэ. Колхозойнь алдарта hаалиша нүхэр Будаева Циван болбол 1938 оной торшо соо 69 толгой тугалнуудые харууhалжа абаа.

Зэдын аймагай, «Улаан Номто» колхозой моришо нүх. Бадмаева Цырендоржи Гармажаповна болбол 1939 оной торшо соо 21 гүүдhээ 21 унагадые абаа.

Евдокия Моисеевна Петрова—Бичурэй аймагай «Красное знамя труда» колхозой старша гахайша болбол 1938 ондо эхэ гахай бүриhөө 20,7 поросенконуудые үдхэбэ.

Селенгын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой полеводческа бригадын бригадир нүх. Цоктоев Ж. болбол 1938 ондо 400 гектар площадьhоо, гектар бүриин 16 центнер ургаса хуряаhан байна. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой hаалиша нүх. Жалсанова Долгор болбол 1938 ондо үнеэн бүхэнhөө 2495,5 литр hү hаагаа hэн. 1939 оной выставкэдэ хабаадагшадай иимэнүүд амжалтануудые харуулха болоо hаа, тон олон байха.

1939 оной выставкэдэ хабаад ха эрхэ оложо шадаагүй ям нэгэн колхоз, колхозник ба хүд ажахын хүдэлмэрилэгшэд хад 1940 ондо тэрэниие туйлажа даха. Парти ба правительств тогтоолой ёhоор, 1940 ондо гэлжэлүүлэгдэхэ выставкэдэ х баадаха хүндэтэ эрхэ болбол га сахан 1937-38 онуудай бэшэ, ха рин 1939 оной хүдэлмэриин р зультадаар олгогдохо байна.

Ажалай үндэр показательнууд туйлаха зам хадаа эрхим стах новцуудаар тон hайнаар шэнжалэ дэhэн дээрэhээнь, Выставкэдэ х баадаха хүндэтэ эрхые туйлал хадаа бүри амар болгогдонхо Түрүү опыдуудай hургуули— выставкэдэ колхоз бүхэн, колхо ник бүхэн хабаадаха бүхы арга тай. Гансахан лэ түрүүшүүлтэ зэргэшэжэ, эрхимээр хүдэлмэри хэ хэрэгтэй. Социалистическэ га зартаряалангай илалтануудые де монстрацилгада манай республ кэhээ хэдэн олон хабаадагша болбол, тэндэ түрүү опыдоор зэ сэглэгдээ.

Районно бүхы хүтэлбэрилэгшэ дэй ба хүдөө ажахын специали тнуудай гол зорилго хадаа вы тавкын түрүү опыдые үргэнөө дэлгэрүүлэлгэдэ байна. Гэхэтэ хамта, ерэхэ жэлэй выставкэ бэлэдхэхэдэ үнгэрэгшэ жэлэйгэ алдуунуудые хараада абаха шу хала. 1938 ондо Селенгын, Тар багатайн, Зэдын, Улан-Удын б Бичурэй аймагуудай хүтэлб рилэгшэд болбол выставкэ кандидадуудые шэлэлгэ оформилгодо тон хайхарамж гүйгөөр хандаа hэн. Эндэ вы тавка тухай ойлгуулалмжын ба э хидхэлгын хүдэлмэринүүд хо дутуугаар ябуулагдаhан бай Эдэ бүгэдын результадта, канд дадуудань хүсэд элирүүлэгдэ гүй, тэдэнэй хэрэгүүд ба спис гууд республиканска выставком ехээр оройтожо табигдаhан байна Гадна, Бичурэй, Зэдын, Улан Удын аймагууд болбол кандида дуудые хүсэд бэшээр, тон му шанартайгаар документаци hа байгаа.

Гадна, натуральна экспонаду дые шэлэлгэ мүн лэ хангалт байгаа hэн. Селенгын айм Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз ХАБҮ-дэ шэлэгдэhэн «Москва тугалань муугаар харуулагдаhа hаа, үбэдэhэн юм. «Улаан Эрх рэг» колхозой шэлэhэн экспон гутаhан байгаа. Зүгөөр, эдэ ду сагдаhан аймагуудай гүйсэдхэ комитедүүд болбол мүнөөшье жэ дэ соцсоревнованиин учедые н ряар эрхилэнэгүй ба бэлэдхэл хүдэлмэриие наряар контроли валнагүй.

Хүсэд бэшэ мэдээнэй ёhо 1940 оной выставкэдэ хабаада хүндэтэ эрхэ олохын түлөө со соревнованида, республикын колхозууд, 158 бригаданууд МТС-үүд, 1443 түрүүшүүл, х дөө ажахын специалистнууд ор соод байна. Заагдаhан соревно нида Мухор-Шэбэрэй аймаг т үргэнөөр хабаадана.

Выставкын түрүү опыдые ко хозно массын дунда бүгэдын д тояни болгохын түлөө тэмэсэл партийна, советскэ ба газартар лангай организацинууд толгой уялгатай. Мүнөө, 1940 оной вы тавкэдэ хабаадаха дура хүсэл т хай мэдүүлгэнүүдые үзэлгэ дары эхилэгдэхэ ёhотой.

Республика, аймаг, колх бригада доторoo ганса тусхай р корднуудhаа гадна, массова ре дно показательнүүдые туйлах ХАБҮ-дэ хабаадагша болхын т лөө тэмэсэлые улам үргэлх нүхэдүүд!

М. Нечаева—БМАССР выставкомой консу тант-зоотехник

Олон станогууд дээрэ хүдэлмэрилэгшэд олошорожо байна

Агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин XXII-дохи жэлэй ойе шэнэнүүд илалтануудаар угтахые уряалhан «Красный пролетарий» заводой хүдэлмэришэдэй хандалгада харюу болгон, Улан-Удын авторемлесзаводой хүдэлмэришэдэй коллектив хадаа октябрь hарынгаа үйлэдбэриин планиие болзорhоонь урид дүүргэхэ уялга абаба. Тэрэнээ дүүргэхын түлөө бусалама инициативтайгаар хүдэлмэрилэжэ байна.

Электросварщик нүх. Боженов хадаа 2 агрегадта хүдэлмэрилөөд, нормоёо 397,7 проц. хүртэр дүүргэнэ. Тэрэшэлэн, токарьнууд нүхэд Суворов, Федоров ба Потылицын гэгшэд хоёр хоёр токарна станогууд дээрэ хүдэлмэрил үдэрэйгөө даабаринуудые 160-2 проц. дүүргэнэ. Термист н Алипов тусхайта хүдэлмэрии хажуугаар, слесарна хүдэлм хэлсэжэ, нормоёо хоёр хахад хин үлүүлнэ. Түмэрэй дархаш нүхэд Белов, Ермоленко гэг гурба гурбан хөөргөөнүүд д хүдэлмэрилдэг болоо.

Гадна, Автотракторна це слесарнууд нүхэд Проко Доржиев, Сороковиков ба Каб гэгшэд үнэхөөр стахановс хүдэлмэрилнэ—сентябрь hар гаа программые 170-240 п хүртэр дүүргээд, мүнөө б hайн показательнуудые харуу байнад.

Ж. Базаро

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес: Центросоюзная, 19, телефон редактора 3—44 отв. секретарь 3—23. Сельхозотдел — 7—55, отдел кадров—5-07.

Типография [illegible] БМАССР. Бурглавлит № 1792